

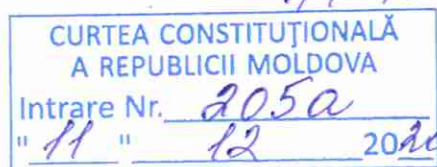
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Doamnei Domnica MANOLE,
Președinte al Curții Constituționale

Stimată Doamnă Președinte,

În temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art.25 lit.g) din Legea nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și al art.38 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, înaintez Curții Constituționale pentru examinare *Sesizarea privind controlul constituționalității Articolului 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și a punctelor 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării / la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002.*

Anexă – textul sesizării pe 21 de pagini.

Cu respect,

Dan PERCIUN

deputat în Parlamentul Republicii Moldova

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova,**
mun. Chișinău, str. Al.
Lăpușneanu, 28

SESIZARE

privind controlul constituționalității Articolului 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și a punctelor 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării / la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002

I. AUTORUL SESIZĂRII

Dan PERCIUN – deputat în Parlamentul Republicii Moldova, mun. Chișinău,

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității articolului 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și a punctelor 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din anexa nr. 7 a Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării / la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 (în continuare Regulamentul).

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

I. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.”

Articolul 58

Contribuții financiare

„(1) Cetățenii au obligația sa contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sint interzise, in afara celor stabilite prin lege.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.”

Articolul 66

Atribuțiile de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

a) adoptă legi, hotărari și moțiuni; [...].”

Articolul 102

Actele Guvernului

„(1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice

ce-i aparțin în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.”

Articolul 132

Sistemul fiscal

„(1) Impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective.

(2) Orice alte prestări sunt interzise.”

2. Prevederile relevante ale Legii nr. 136 din 07 iulie 2017 cu privire la Guvern sunt următoarele: (M.O nr. 252/412, 2017)

Articolul 5

Funcțiile Guvernului

„Pentru realizarea programului său de activitate, Guvernul exercită următoarele funcții de bază: [...]

b) de reglementare, prin care se asigură elaborarea și aprobarea cadrului normativ și instituțional necesar realizării programului de activitate al Guvernului și organizării executării legilor;

3. Prevederile relevante ale Legii nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului (M.O. nr. 126-131/507, 2003; republicată M.O. nr. 176-181/513, 2011) sunt următoarele:

Articolul 6

Drepturile fundamentale ale consumatorilor

„Orice consumator are dreptul la:

- a) protecția drepturilor sale de către stat;
- b) protecție împotriva riscului de a achiziționa un produs, un serviciu care ar putea să-i afecteze viața, sănătatea, ereditatea sau securitatea ori să-i prejudicieze drepturile și interesele legitime;”

Articolul 7

Prevederi specifice privind protecția vieții, sănătății, eredității și securității consumatorului

„(1) Guvernul, prin organele administrației publice centrale, stabilește norme și reglementări specifice pentru protecția vieții, sănătății, eredității și securității consumatorilor în următoarele cazuri: [...]

- b) furnizarea și utilizarea produselor, precum și prestarea serviciilor.”

Articolul 10

Obligațiile prestatorului

„Prestatorul este obligat:

- a) să folosească, la prestarea serviciilor, numai produse și proceduri inofensive care, dacă legislația prevede aceasta, trebuie să fie certificate; [...]
- c) să presteze numai servicii care nu afectează viața, sănătatea, ereditatea și securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora;”

Articolul 12

Prevederi specifice privind protecția intereselor economice ale consumatorilor
„(1) Guvernul aprobă reglementări în scopul prevenirii și combaterii practicilor ce dăunează intereselor economice ale consumatorilor.

(2) Agentul economic este obligat să plaseze pe piață numai produse, servicii care corespund cerințelor prescrise sau declarate, să nu folosească practici comerciale abuzive și să presteze servicii numai în bază de contract negociat individual cu consumatorul.”

4. Prevederile relevante din Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324 din 10 martie 1993

Articolul 21

Proprietarii de locuințe privatizate participă la cheltuielile comune de întreținere a locurilor de uz comun, a terenurilor de pe lângă imobil, de reparație curentă și capitală a imobilului, a sistemelor ingineresti interioare. Cota de cheltuieli se stabilește în funcție de suprafața locativă ocupată și de numărul de persoane care locuiesc pe ea, fapt ce se consemnează în clauzele contractelor de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe.

5. Prevederile relevante din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000

Articolul 12

Obligațiile proprietarului privind întreținerea și reparația locuințelor (încăperilor) și proprietății comune

(4) Proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.

(7) Mărimea plății pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ este proporțională cotei-părți deținute de fiecare proprietar/chiriaș al locuinței și se determină conform tarifului aprobat în modul stabilit.

Articolul 14

Plata serviciilor comunale și a altor servicii

(5) Mărimea plății pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ este proporțională cotei-părți deținute de fiecare proprietar/chiriaș al locuinței și se determină conform tarifului aprobat în modul stabilit.

Articolul 20

Drepturile asociației de coproprietari

d) să stabilească pentru fiecare proprietar cuantumul plăților obligatorii conform cotei de participare;

Articolul 26

Adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari

(5) De competența adunării generale a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari țin:

j) aprobarea, pentru fiecare proprietar, a cuantumului plăților obligatorii în conformitate cu cota-parte a acestuia;

6. Prevederile relevante din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării

Articolul 42

Deconectarea, întreruperea și limitarea alimentării cu energie termică

(8) Deconectările individuale ale unor apartamente sau ale unor părți de apartamente situate în blocurile de locuit, alimentate cu energie termică prin sistem colectiv, indiferent de cauze, se pot realiza în următoarele condiții cumulative:

- a) obținerea condițiilor tehnice de la furnizor;
- b) acordul scris al administratorului fondului locativ și al tuturor locatarilor, sub semnătura reprezentanților legali ai acestora, dar nu în timpul sezonului de încălzire.

(9) În situația în care deconectarea se face cu scopul înlocuirii sistemului colectiv de încălzire cu un sistem de încălzire individual, suplimentar, proprietarul apartamentului trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să obțină avizul de expertiză ecologică, eliberat de Inspectoratul Ecologic de Stat;
 - b) să dețină un contract permanent de deservire cu o întreprindere autorizată de întreținere și asigurare a bunei funcționări a respectivei instalații pe toată durata funcționării
- acesteia.

(10) Încălcarea prevederilor alin.(7), (8) și (9) se sancționează conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

(11) În zonele urbane, clădirile nou construite și cele supuse renovărilor majore, inclusiv conform Legii privind performanța energetică a clădirilor, se conectează la sistemul centralizat existent de alimentare cu energie termică, cu excepția cazurilor în care aceasta nu este rentabil din punct de vedere economic.

(12) În cazul în care deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică a fost deja efectuată, facturarea și plata pentru energia termică se fac conform unui regulament aprobat de Guvern.

6. Prevederile relevante din anexa nr.7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 (M.O. nr. 29-31/263, 2002)

„8. În cazul deconectării integrale a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20% din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), luând în considerație existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu

apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

Plata în mărime de 20%, stabilită în alineatul unu din prezentul punct, va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor, la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionarul, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumatorul.

8¹. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, cu instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin +18°C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

10%, începând cu 1 octombrie 2011;

15%, începând cu 1 octombrie 2012;

20%, începând cu 1 octombrie 2013;

10 %, începând cu 1 iunie 2016.

din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

Plata stabilită în alineatul unu din prezentul punct va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionarul, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumatorul.

8². În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire fără instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin + 18 °C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20 %

începînd cu 1 octombrie 2011, iar începînd cu 1 iunie 2016 - în mărime de 10 % din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine)

8³. Luînd în considerare existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii, în cazul deconectărilor parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

100 % – pentru suprafața încăperilor conectate;

20 % – pentru suprafața încăperilor deconectate.

Începînd cu 1 iunie 2016, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

100 % – pentru suprafața încăperilor conectate;

10 % – pentru suprafața încăperilor deconectate.

8⁴. În cazul deconectării parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, pentru încăperile auxiliare în cadrul apartamentului, în care nu a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, achitarea pentru încălzirea suprafețelor încăperilor auxiliare se va efectua proporțional suprafețelor încăperilor locuibile în care a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, neconectate/conectate la sistemul centralizat de încălzire, sau în baza recalculării sarcinii termice a apartamentului (încăperii locuibile în cămine), care vor fi efectuate de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate.

8⁵. Deconectarea ulterioară integrală de la sistemul centralizat de încălzire se va efectua doar cu acordul în scris al tuturor proprietarilor de apartamente din cadrul blocului locativ, încăperi locuibile în cămine și gestionarul fondului locativ, cu condiția existenței proiectului reconstrucției sistemului centralizat de încălzire elaborat de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în

acest gen de activitate, pe baza datelor inventarierii sistemului centralizat de încălzire existent și coordonat în modul stabilit. Responsabilitatea asupra veridicității listelor și semnăturilor se pune în seama gestionarului fondului locativ.

8⁶. În cazul în care în blocul locativ nu există încăperi tehnice (etaje tehnice și subsoluri), iar în apartamentul (încăperile locuibile în cămine) deconectat de la sistemul centralizat de încălzire nu există coloane de încălzire tranzitorii, începând cu 1 iunie 2016, consumatorul va achita plata pentru încălzirea încăperilor deconectate, stabilită în punctele 8, 8¹, 8², 8³, în mărime de 5% din costul energiei termice, calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).”

IV. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

A. Admisibilitatea sesizării

Așa cum rezultă din jurisprudența Curții Constituționale, pentru a fi admisibilă, sesizarea trebuie să întrunească o serie de cerințe și condiții. Una dintre acestea se referă la inexistența vreunei decizii a Curții în privința prevederilor a cărei constituționalitate se contestă [art.42 alin.(1) și art.60 din Codul jurisdicției constituționale, pct.28 lit.d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, aprobat prin Decizia Curții Constituționale nr.AG-3 din 3 iunie 2014].

Articolul 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

Punctele 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din Anexa nr. 7 a Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării / la sistemele de încălzire și alimentare cu apă au fost contestate prin sesizarea 33a din 18 octombrie 2011 de deputații Serghei Sîrbu, Maria Postoico și Vladimir Vitiuc. Curtea a dispus prin decizia nr. 7 din 30.12.2011 sistarea procesului pentru controlul constituționalității pe motiv că autorii sesizării nu au contestat

prevederile legilor, în temeiul cărora a fost elaborat Regulamentul în cauză. Ținând cont de opinia anterioară a Curții, prezenta sesizare contestă aceste puncte din Regulament în coroborare cu articolul 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 care prevede că “În cazul în care deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică a fost deja efectuată, facturarea și plata pentru energia termică se fac **conform unui regulament aprobat de Guvern.**”

Contestăm punctele din Regulament anume în coroborare cu această prevedere legală pentru că este **unica prevedere dintr-o lege** care vorbește în mod expres despre existența vreunui regulament aprobat de Guvern privind facturarea și plata pentru energie termică în cazul utilizatorilor debransați de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică. Într-adevăr constatăm o situația juridică bizară, când o hotărâre de guvern stipulată într-o lege a fost adoptată anterior adoptării legii. Legile invocate de Curtea Constituțională în decizia din 30 decembrie 2011 în calitate de fundament pentru elaborarea Regulamentului și anume Legea privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 (art.21) și Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000 (art. 12, alin. (4), 14 alin.(5)), nu fac nici o referire la un regulament care ar stabili procedura de deconectare de la sistemul de alimentare cu energie termică și nu stabilesc că ar exista vreo posibilitate ca după deconectare consumatorul să continue să achite pentru energia termică pe care nu o mai consumă. Curtea a considerat la acea etapă că plățile prevăzute de către Regulament derivă din prevederile celor 2 legi menționate și în special art. 21 și respectiv art. 12. (alin 4).

Art. 21. - Proprietarii de locuințe privatizate participă la cheltuielile comune de întreținere a locurilor de uz comun, a terenurilor de pe lângă imobil, de reparație curentă și capitală a imobilului, a sistemelor inginerești interioare. Cota de cheltuieli se stabilește în funcție de suprafața locativă ocupată și de numărul de persoane care locuiesc pe ea, fapt ce se consemnează în clauzele

contractelor de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe

Art. 12 (4) Proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.

Ambele legi stipulează că proprietarii participă la cheltuieli de **întreținere și reparație**. Cheltuielile de întreținere și reparație sunt însă diferite decât **“plata pentru încălzire”** prevăzută la punctele 8 – 8⁶, care este de fapt plata pentru energia termică consumată contrar dorinței consumatorului debranșat, pentru căldura emanată prin coloanele de încălzire tranzitorii care nu pot fi deconectate. Regulamentul conceptualizează această plată drept o plată pentru un serviciu consumat, nu drept plată pentru întreținere și reparație a sistemului centralizat de încălzire. Această interpretare este confirmată și de un șir de decizii a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție. Explicită în acest sens este încheierea Curții Supreme din 09 octombrie 2019 în dosarul nr. 3ra-1225/19 care a acceptat argumentele expuse de Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 05 iunie 2019 și anume:

“Instanța de apel a menționat că ÎMFLG nr. 19 este îndreptățită de a înainta spre plată reclamantului prin intermediul acestora (contractelor) valoarea serviciilor comunale de care reclamantul a beneficiat de fapt, beneficierea de serviciul respectiv fiind unicul temei legal ce ar institui obligația consumatorului de a achitare a contravalorii acestuia, inclusiv a energiei termice în calitate de marfă livrată de apelantă.

Prin urmare, ne-beneficierea de serviciul respectiv exclude existența obligației consumatorului la plata contravalorii acestuia.

Astfel, instanța de apel a menționat că apartamentul reclamantului este amplasat la penultimul nivel al blocului locativ, fiind deconectat de la rețeaua de energie

termică, prin acest apartament nu trec conducte de tranzit, acesta fiind amplasat între alte două apartamente, din aval și din amonte, la fel de deconectate de la rețeaua de energie termică, având instalată în apartament o altă sursă de încălzire decât cea centralizată.

În consecință, instanța de apel a constatat că în speță nu se întrunesc temeiurile legale ce ar impune reclamantului obligația de plată a unui serviciu de care acesta nu beneficiază de fapt...”

Curtea de Apel prin decizia sus citată și Curtea Supremă de Justiție prin declararea inadmisibilității recursului depus de Societatea pe Acțiuni “Termoelectrica” au consemnat că **plata pentru încălzire stipulată în Regulament nu poate fi încadrată în categoria cheltuieli pentru întreținere și reparație**, ci reprezintă în esență plata pentru un serviciu de care consumatorul beneficiază deși s-a debransat de la sistemul centralizat de încălzire. Consemnarea acestei distincții prin deciziile instanțelor de judecată încă o dată demonstrează că Legea privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 (art.21) și Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000 (art. 12, alin. (4), 14 alin.(5)) nu pot servi drept fundament pentru punctele 8 – 8⁶ din Regulament.

În consecință, consider că sesizarea nu poate fi declarată ca fiind inadmisibilă, ținând cont de faptele că:

a) articolul 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate;

b) punctele 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din Anexa nr. 7 a Regulamentului nu au fost anterior contestate în coroborare cu Articolul 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

c) de la decizia precedentă a Curții s-au produs evenimente care constituie elemente noi de natură să determine nu doar posibilitatea, dar și necesitatea, modificării jurisprudenței Curții și anume: adoptarea Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și consemnarea prin deciziile instanțelor de drept

comun a distincției între plata pentru energie termică conform punctele 8-8⁶ a Regulamentului și cheltuielile de întreținere și reparație prevăzute de către Legea privatizării fondului de locuințe și Legea condominiumului în fondul locativ.

B. ARGUMENTELE PRIVIND NECONSTITUȚIONALITATEA ARTICOLULUI 42 ALINEATUL 12 DIN LEGEA NR. 92 DIN 29-05-2014 CU PRIVIRE LA ENERGIA TERMICĂ ȘI PROMOVAREA COGENERĂRII

Articolul 42, alineatul 12 este vag și nu restricționează nici cum Guvernul în stabilirea plăților pentru energia termică livrată centralizat, de care consumatorul s-a refuzat. Curtea urmează să stabilească în ce măsură formularea “se fac conform unui regulament aprobat de Guvern” este suficientă pentru a asigura respectarea articolelor 102, alineatul 2, articolul 46 alineatul 2, articolului 58, alineatul 3, din Constituție și a Articolului 1 din Protocolul adițional al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale privind Protecția Proprietății.

Conform articolului 102, alineatul 2 din Constituție, hotărârile de guvern “se adoptă pentru organizarea executării legilor” și nu trebuie să aibă caracter primar. Caracterul general al alineatului 12, pasează responsabilitatea pentru elaborarea cadrului normativ privind plata și facturarea energiei termice de către utilizatorii debransați de la Parlament la Guvern, fără a stabili careva principii și limite privind modul în care Guvernul ar trebui să purceadă la elaborarea unui asemenea Regulament. În absența oricăror prevederi legale la acest subiect, orice normă a unui asemenea Regulament poate fi considerată o normă cu caracter primar. Legea trebuie să stabilească un cadru general de reglementare ori acceptând ipoteza contrară, Parlamentul ar putea să se absolve de orice responsabilitate de reglementare prin formulări lacunare care ar pune în sarcina Guvernului elaborarea unor asemenea reglementări fără nici un fel de restricții legale, oferindu-i Guvernului discreție absolută.

Mai mult ca atât, omisiunea de reglementare are relevanță constituțională în acest caz nu doar sub aspectul violării ierarhiei actelor normative și a relației lege – hotărâre de guvern, consfințită prin articolul 102, alineatul 2, ci inclusiv prin faptul că obiectul reglementării aduce atingere directă unui șir de articole din Constituție. În acest sens, constrângerea marjei de discreției a Guvernului, prin reglementări cât mai explicite la nivel de lege este și mai importantă. Măsura în care obiectul reglementării aduce o mai mare sau mai mică atingere anumitor drepturi constituționale urmează să determine și marja de discreție pe care legiuitorul este în drept să o lase Guvernului.

Reiterez că Articolul 42, alineatul 12, pune în sarcina Guvernului instituirea unei plăți pentru energia termică pentru un serviciu de care subiectul s-a dezis, acesta reziliind contractul cu furnizorul și solicitând debranșarea de la sistemul centralizat de încălzire. Instituirea unei plăți pentru un serviciu la care un fost consumator a renunțat, indiferent de faptul dacă tehnic prestarea acestuia poate sau nu poate fi sistată, aduce atingere dreptului de proprietate a acestuia. Articolul 46 din Constituție stabilește dreptul la proprietate privată și stipulează că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. Impunerea unei prestații reprezintă o restricționare a dreptului la proprietate privată și protecția acestuia. Ținând cont de aceasta, Articolul 42, alineatul 12, urma să fie mai explicit și detaliat în vederea eliminării posibilității violării acestui drept, prin acordarea unei discreții prea mari Guvernului. Caracterul imprecis al normei legale contravine și Articolului 1 din Protocolul Adițional al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale privind protecția proprietății. Acesta spune explicit că “Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege.” Ori articolul 42, alineatul 12, în redacția actuală nu prevede careva condiții, având un caracter absolut general, astfel fiind contrar inclusiv prevederilor Convenției.

Totodată, caracterul vag al prevederii legale, este contrar și normei constituționale stabilite prin Articolul 58, alineatul 3, care stabilește că (3) Orice alte

prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege. Ori “sintagma stabilit prin lege” nu poate fi interpretată îngust, doar prin prisma instituirii obligației consemnării în lege a existenței unei anumite prestații. Legiuitorul are obligația să ofere claritate, să asigure o anumită predictibilitate în raport cu prestația nou instituită prin stabilirea obiectului acestei prestații, a modalității de calcul a cuantumului acesteia, a perioadei de colectare etc. În această interpretare, simpla menționare a denumirii unei prestații într-o lege este insuficientă, pentru ca aceasta să corespundă cerinței constituționale de a fi stabilită prin lege.

În concluzie, prin aceste carențe de legiferare, articolul 42, alineatul 12, lasă loc pentru aprobarea de către Guvern a unor norme subiective și arbitrare, fapt care pune în pericol garanția unor drepturi și libertăți constituționale, precum dreptul la proprietate. Acesta nu corespunde exigențelor impuse prin articolele 102 alineatul 2, articolul 46 alineatul 2 și articolului 58, alineatul 3, din Constituție și a Articolului 1 din Protocolul adițional al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale privind Protecția Proprietății - sub aspectul nivelului așteptat de detaliere al normei legale în vederea protejării drepturilor și normelor constituționale. În cazul de față, este evident că legea relativizează nepermis reglementarea acestei plăți lăsând la discreția Guvernului stabilirea tuturor condițiilor aferent acesteia.

C. ARGUMENTELE PRIVIND NECONSTITUȚIONALITATEA PUNCTELOR 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din ANEXA NR. 7 A REGULAMENTULUI

Curtea urmează să aprecieze în primul rând în ce măsură articolul 42, alineatul 12 poate fi considerat fundamentul pentru aprobarea punctelor 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din Anexa nr. 7, ținând cont de faptul că aceste puncte incluse în Regulament au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 iar Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării a fost aprobată pe 29 mai 2014. Acest decalaj temporar reprezintă în sine o problemă, ori

este illogic ca o hotărâre de guvern care conform articolului 102, alineatul 2 din Constituție trebuie să vină în executarea unei anumite legi, să fie aprobată anterior legii în sine. Reiteriez, că articolul 42, alineatul 12 este unica prevedere legală care face referință la un Regulament aprobat de Guvern privind facturarea și plata pentru energia termică, în cazul în care deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică a fost deja efectuată. Nu există nici o altă prevedere legală care ar putea fi considerată drept stând la baza punctelor contestate. Eroarea justificării acestor prevederi din Regulament prin prisma Legii privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 (art.21) și Legii condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000 (art. 12, alin. (4), 14 alin.(5)) a fost deja discutată la capitolul admisibilitate al acestei sesizări.

Dacă totuși Curtea va decide că decalajul temporar nu reprezintă o problemă de constituționalitate oricum normele contestate, au în opinia autorului sesizării, caracter primar, ori caracterul general al articolului 42, alineatul 12, fac imposibilă justificarea acestora prin prisma prevederilor legale. Jurisprudența Curții Constituționale este constantă în a sublinia faptul că măsurile administrative cu caracter normativ pot fi emise numai pe baza și în executarea legii, trebuie să se limiteze strict la actele pe baza și în executarea cărora au fost emise și nu pot conține normative care să înlocuiască legea. Punctele din Regulament sunt arbitrare, ori legea nu stabilește nimic altceva decât existența plății fără a detalia: a) cuantumul plății sau modalitatea de stabilire a acesteia b) scopul și justificarea plății c) criteriile care trebuie întrunite pentru ca consumatorul debransat, să devină obligat să achite plata d) perioada de încasare a plății e) actorul responsabil de facturarea și încasarea plății f) posibilitatea reducerii din contul plății consumatorului debransat a plății pentru energie termică a consumatorilor care continuă să fie conectați la sistem. Toate aceste reglementări din Regulament nu-și găsesc originea în prevederi legale, fapt ce le conferă un caracter primar, determinând astfel neconstituționalitatea lor.

II. Punctele contestate încalcă dreptul de proprietate, principiile legalității, egalității, pieței libere și a concurenței loiale, garantate de articolele 1, 4, 9, 16, 46, 58, 60, 66, 72, 102, 126, 127, 132 din Constituție, precum și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale

Dincolo de faptul că punctele invocate au caracter primar, acestea încalcă un șir de prevederi constituționale. În susținerea acestei poziții, vom relua și desfășura argumentele expuse în sesizarea 33a din 18 octombrie 2011, pentru că Curtea la acea etapă nu a dat aprecieri validității acestora.

Prin impunerea acestor plăți, statul obligă foștii consumatori să cheltuiască nejustificat o parte din mijloacele lor financiare, care în sensul dispozițiilor constituționale și al actelor internaționale, sunt bunuri, lipsindu-i, astfel, de proprietatea lor, cu încălcarea articolelor 1, 4, 9, 46 și 127 din Constituție și a articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

Totodată, prevederile contestate creează o situație discriminatorie, încălcând astfel principiul constituțional al egalității cetățenilor în fața legii, statuat de art. 16 din Constituție, deoarece persoanele debransate de la sistemul centralizat de termoficare vor achita atât energia termică utilizată de facto, conform indicațiilor contoarelor instalațiilor autonome de încălzire, cât și plata prevăzută de Regulament. Punctul 8⁶ în mod clar stabilește că plata se percepe chiar și în situația când în blocul locativ nu există încăperi tehnice (etaje tehnice și subsoluri), iar în apartamentul (încăperile locuibile în cămine) deconectat de la sistemul centralizat de încălzire nu există coloane de încălzire tranzitorii. Respectiv chiar și în condițiile când nici măcar formal nu există vreo justificare pentru această plată, fostul consumator este impus să o plătească.

Prevederile contestate din Regulament au în realitate un scop punitiv menit să descurajeze deconectarea de la sistemul centralizat de încălzire și să crească costurile pentru cei care s-au conectat la încălzire autonomă în așa fel încât să protejeze interesele Întreprinderii de Stat "Termoelectrica". Fiindu-le impuse

condiții atât de dure, consumatorii sunt forțați să renunțe la căutarea unor soluții mai avantajoase pentru încălzirea locuințelor, deoarece Guvernul a creat o situație discriminatorie pentru toți ceilalți agenți economici de pe piață, care acordă cetățenilor servicii de montare și deservire a instalațiilor autonome de alimentare cu energie termică, încălcând astfel principiile constituționale ale pieței libere și concurenței loiale, statuate de art. 9 și 126 din Constituție.

Mai mult ca atât, introducerea acestor plăți pentru niște servicii inexistente și la care consumatorul a refuzat, reprezintă de fapt introducerea de către Guvern a unui nou impozit, încălcându-se astfel normele constituționale ale art. 58 și art. 132 care statuează inadmisibilitatea impunerii unor taxe neprevăzute de lege.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În lumina celor expuse solicit:

1) declararea sesizării ca fiind admisibilă;

2) declararea neconstituționalității Articolului 42 alineatul 12 din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și a punctelor 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵, 8⁶ din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării / la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002.

Dan PERCIUN

deputat în Parlamentul Republicii Moldova